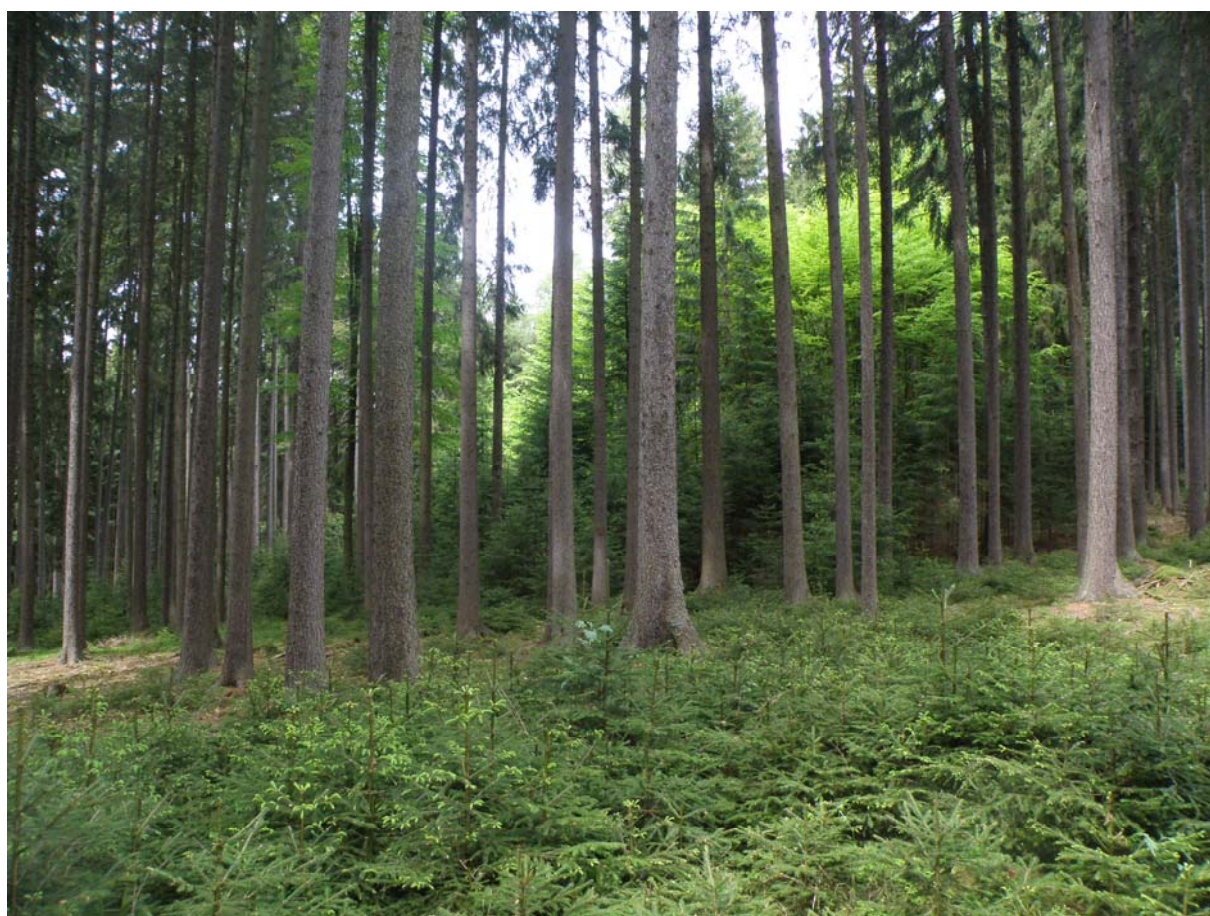

Česká lesnická společnost, pobočka Pro Silva Bohemica
&
Lesy České republiky, s.p., Lesní správa Pelhřimov

Návrat buku do smrkového hospodářství
– zabezpečení hospodářské jistoty přírodě bližšími způsoby
hospodaření

Průvodce exkurzní trasou

17.-18.5.2012

Základní informace o LS Pelhřimov

Úvod

Certifikace lesů PEFC - Lesy České republiky hospodaří v souladu se schválenými standardy Trvale udržitelného hospodaření v lesích podle Českého systému certifikace lesů. LHC Pelhřimov získalo Osvědčení č. 51, respektive LHC Čeřínek Osvědčení č.739 o účasti v regionální certifikaci lesů podle českého systému certifikace lesů a přílohy 7 technického dokumentu PEFC, které stvrzuje, že LČR LS Pelhřimov v lesích hospodaří v souladu s požadavky certifikačních kritérií definovaných v dokumentech „Českého systému certifikace lesů PEFC“.

Všeobecné údaje

Lesní správa Pelhřimov se rozkládá na katastrální výměře 155 000 ha, na území bývalých okresů Pelhřimov, Jindřichův Hradec, Tábor, Benešov a Jihlava. Obhospodařuje 14 520 ha lesní půdy. Oblast LS Pelhřimov je významnou produkční oblastí dřevní hmoty, především smrku. Jeho vyšší polohy jsou porostlé autochtonními smrkovými porosty.

LS tvoří LHC Pelhřimov s výměrou 11 282 ha (LHP 2010 – 2019) a LHC Čeřínek s výměrou 3 238 ha (LHP 2008 - 2017), oba LHC jsou celé součástí přírodní lesní oblasti č.16 – Českomoravská vrchovina.

Průměrná roční teplota se pohybuje mezi 7 - 8 °C. Průměrný roční úhrn srážek je v rozmezí 630 až 800 mm. Častý výskyt vlhkého sněhu způsobuje vrcholové zlomy. Jih a východ je oblastí námraz s častým výskytem mlh. Nadmořská výška se pohybuje v rozpětí 306 – 765 m nad mořem. Tyto faktory, to je nadmořská výška a vlhký sníh, ovlivňují obnovu a výchovu porostů.

Nejrozšířenější z edafických kategorií jsou řada kyselá kategorie K - kyselá a živná řada kategorie S – středně bohatá. Následuje řada oglejená, kategorie O – středně bohatá. Nejrozšířenějším souborem lesních typů je 5K a 5S. Z lesních vegetačních stupňů naprosto převažuje 5. lesní vegetační stupeň a následuje 6. lesní vegetační stupeň.

Kategorizace lesa za LHC Pelhřimov

Les hospodářský zaujímá plochu 7 378 ha, les ochranný 4 ha a les zvláštního určení 3 879 ha (z toho genová základna tvoří 3 753 ha – pro smrk). Obmýtlí pro SM porosty je 120 let, respektive v GZ 140 let. Obnovní doba je 40 let.

Kategorizace LHC Čeřínek

Les hospodářský – 3 090 ha, NPR Špičák – 46 ha, lesy zvláštního určení 206 ha (z toho genová základna 63 ha – pro buk a dub).

Závazná ustanovení plánu LHC Pelhřimov

Maximální celková výše těžeb pro LHC Pelhřimov úhrnem je 940 000 m³. Z uvedeného tvoří celková výše mýtní těžby 694 000 m³ a předmýtní těžby 246 000 m³. Minimální plošný rozsah výchovy v porostech do 40 let věku je 802 ha prořezávek a 999 ha probírek. Roční skutečnost se pohybuje okolo 115 %.

Minimální procento melioračních a zpevňujících dřevin dle jednotlivých hospodářských souborů za celé LHC stanovené vyhláškou je 25,13 %, v LHP je vyšší a to 26,45 %. Vyhláškovému procentu nebylo vyhověno v případě rozsáhlého přirozeného zmlazení smrku nebo nevhodnosti umístění MZD při domýcení porostů.

Dřevinná skladba

V současné druhové skladbě s 82 % samozřejmě převládá SM. Následuje BO s 5 %, MD se 3 %, BK s 4,3 %, OL s 1,6 % a JD s 2,2 % a BR s 0,6 %. Ostatní dřeviny dosahují 0,01 – 0,50 %. Naším záměrem je postupně se přibližovat k níže uvedené dřevinné skladbě umístováním BK a JD do předstunutých skupin, ať už formou podsadeb, náseků nebo úzkých holosečí.

Cílová druhová skladba

Dřevina	SM	BK	JD	MD	OL	BO	DB	JS	KL	LP	BR	Ost. dřeviny
zast. %	64,0	17,5	16,1	0,9	0,5	0,3	0,01	0,03	0,6	0,02	0,01	0,03

Výskyt zvěře

Ze zvěře spárkaté se na území LHC pravidelně vyskytuje srčí zvěř, černá zvěř a zajíc, v komplexu lesů revíru Drážďany se pohybuje neslovitelný zbytek mufloní zvěře a v komplexu Černovických lesů nevelká populace dančí zvěře. S ohledem na výskyt především zvěře srnčí a zajíce meliorační a zpevňující dřeviny chráníme oplocením, případně individuální ochranou. Oplocenky používáme dřevěné, drátěné pouze ve strmých stráních.

Historie úprav druhové skladby porostů

Počátek snažení o vnášení buku a dalších dřevin do smrkových porostů vyplývá z následující tabulky. K nárůstu v zastoupení těchto dřevin v šedesátých a sedmdesátých letech došlo při naplňování úkolů lesního hospodářského plánu zpracovaného tehdejšími Lesprojektem Brno. Pracovníci Lesprojektu přišli s propracovanými způsoby obnovy, s maximálním využitím přirozené obnovy smrku a s postupným zaváděním podrostního hospodářského způsobu smrkových porostů s předstunutými skupinami, zejména kotlíky, podsadbami, ale také rozlukami a odlukami.

Porostní plocha dle dřevin a věkových stupňů na LHC Pelhřimov (LHP k 1. 1. 2010)

Věk. st.	SM	JD	BO	Ost. jehl.	BK	DB	Ost. list.
1	373	75	4	9	144	4	20
2	596	33	8	56	67	3	24
3	462	12	7	43	27	1	16
4	488	48	5	24	62	1	15
5	822	30	25	54	79	3	66
6	491	1	36	22	11	9	83
7	1 048	7	65	39	16	7	70
8	902	9	84	35	11	3	33
9	917	7	98	41	11	5	16
10	695	7	40	11	5	3	9
11	822	5	57	14	3	3	3
12	698	4	29	13	3	1	2
13	337	1	21	10	2	1	1
14	232	1	9	5	3		1
15	76	0	7	3	5		1
16	30	0	5	2	6		1
17	21	0	2	2	7	1	1

Záměrem bylo docílit umělou i přirozenou cestou navýšení v zastoupení především buku, jedle bělokoré ale i ostatních listnatých a jehličnatých dřevin ve smrkových monokulturách. Postupem času potom obnovou dosáhnout etážových porostů včetně nadprodukce dřevní hmoty v horní etáži, zajištění následného porostu v časovém předstihu. Posléze domýcení horní etáže a vznik skupinovitě až hloučkovitě smíšených tyčovin u hlavní dřeviny smrku výškově diferencovaných. Podíl dřevin sjednocených pod dnešním pojmem MZD se pohyboval mezi 10-15 %.

V osmdesátých letech zastoupení jedle bělokoré klesá. Pokles je zapříčiněn jejím odumíráním a neplodností. Naproti tomu narůstá podíl introdukovaných dřevin, jako je jedle obrovská, douglaska tisolistá a ojediněle vejmutovka. Klesá i podíl buku. K opětovnému zvýšení podílu jedle bělokoré při zalesnění dochází od roku 1990. Od roku 1988 jsme pravidelně sklízeli úrodu jedle bělokoré. Se zajištěním bukovic, případně sadebního materiálu buku byly poměrně větší problémy (doplňoval je i dovoz ze Slovenska).

Při zalesňování buku se nám během posledních 10-ti let velmi osvědčilo používání obalovaných sazenic typu Quickpot (nebo jiné srovnatelné obaly). Rozložilo se tím celkové množství zalesnění jaro – podzim. Po těžbách z I. čtvrtletí je možné těžebně připravené porosty zalesňovat hned též podzim. I s ohledem na škody působené zvěří se snažíme být již několik let časově v předstihu se stavbou oplocení.

Současné záměry a vlastní realizace hospodaření

Obnova lesa

Podrovní hospodářství včetně umístování MZD do předsunutých skupin v podsadbách se snažíme znovu realizovat od devadesátých let. Historické zkušenosti nám byly vzorem pro nový hospodářský plán s počátkem platnosti od 1.1.2000.

Mýtní úmyslná těžba je z 60 – 70 % časově směřována do období vegetačního klidu, tedy I. a IV. čtvrtletí.

Důvody, které nás k tomu vedou:

- -využití sněhové pokrývky;
- -genová základna;
- -zachování geneticky vysoce cenné přirozené obnovy, nejen v genové základně;
- -minimální poškození podsadeb;
- -snaha o minimální poškození mateřského porostu při přibližování;
- -v souvislosti s vysokou zásobou v mýtních porostech (průměr 697 m³) a i s vysokou průměrnou hmotností, je nezbytné řešit i klest, který musí být likvidován průběžně. Zpočátku jsme preferovali komplexní vyklízení klestu (snášení s pálením), postupně jsme přecházeli z větší části pouze na snášení. Komplexně s pálením vyklízíme nyní cca 40 % klestu.

Umístování předsunutých skupin v podsadbách je nedílnou součástí obnovy porostu, proto se následující charakteristika nese v témže duchu.

Ve smrkových porostech kvalitních, nerozpadlých vlivem kalamit, geneticky cenných a geneticky vhodných preferujeme hospodářský způsob podrovní, případně kombinovaný s hospodářským způsobem násečným, kterému se také nevyhneme. Oběma zmíněnými

hospodářskými způsoby se snažíme zajistit dostatečné množství přirozené obnovy smrku. Pro umístění předsunutých skupin melioračních a zpevňujících dřevin volíme na stanovištích bohatých a stanovištích s vysokou agresivitou smrku podroštní způsob. Při vyznačování těžby pro předsunuté skupiny je nutné zaměřit se především na zápoj (práce se světlem a umožnění přístupu srážek pro spodní etáž porostu). Při řazení obnovních prvků postupujeme od severu, severovýchodu, východu v pracovních polích cca 100 m širokých. Pokud to místní podmínky dovolí směr postupu obnovy v sousedních odděleních je od jiného východiska světových stran. Zakmenění neklesá pod 0,7. Stejně tak postupujeme na svazích, pouze s tím rozdílem, že řadíme obnovní prvky po svahu nebo šikmo ke spádnicí. Mimo to porosty prokládáme zpevňujícími prvky proti západu s ohledem na nebezpečí převládajících větrů (kolmo). Současně se snažíme zachovat hluboké zelené porostní stěny mladých porostů sousedících s porosty mýtními, vhodným způsobem odkácení.

Uplatňování podroštního způsobu, případně jeho kombinace s hospodářským způsobem násečným předpokládá v každém porostu dokonalé zvážení jak možností obnovy, tak vlastní provádění těžby, přibližování a současně i dopravy dřeva. Nezbytné je proto porosty plánovitě rozčleňovat a mít představu prostorovou i časovou o postupu obnovy. Neuvažovat jen s hranicí porostní skupiny jako s hranicí nepřekročitelnou, ale s celým dílcem nebo i oddělením a komplexně zvažovat návaznost obnovy. Opomenutí nebo podcenění těchto zásad způsobí neúspěchy a může odsoudit podroštní hospodářství jako nevhodný způsob.

Neustále máme na paměti, že v podroštním hospodářství nemýtíme mateřský porost najednou, nýbrž provádíme těžbu v několika etapách s ohledem na délku obnovní doby a vývoj porostních složek, tzn. s ohledem na stav mateřského porostu, nárstu, podsadby a na příchod semenného roku.

Při těžbě a přibližování dřeva je nutné používat takové pracovní postupy, které jsou v tom daném porostu hospodárné a kterými nejsou způsobovány podstatné škody jak na spodní etáži, tak na mateřském porostu. Těžbu provádíme jemnějšími zásahy než je hospodářský způsob holosečný, a i proto ji časově umísťujeme do období vegetačního klidu (I. a IV. Q.), vracíme se v kratších časových intervalech, v menších množstvích, vytváříme zvlněný okraj sečí a zásah prostorově rozptýlíme. U vlastního provedení těžby je nejdůležitější důsledné směrové kácení a používání smykových kmenů (podvalů). Kalkulujeme i se sněhovou pokrývkou. Velmi důležitou podmínkou je okamžité a průběžné vyklizení a likvidace klestu, který nesmí zůstat ležet na náletech a podsadbách. Přibližování vytěžené hmoty provádíme průběžně, případně v co nejkratší době po provedené těžbě, poněvadž včas uvolněné nárosty se v krátké době napřímí. Délka přibližovaného dříví by neměla přesáhnout 12 m, neboť do této délky lze přibližovaný výřez poměrně dobře ovládat v určeném směru. V místech zalomení přibližovacích linek nebo linek na vrstevnici ve svahu ponecháváme vyšší pařezy jako odrazníky, aby nedocházelo ke smetení a tím zničení nárostů. Toto platí především při využití klasické technologie s UKT nebo SLK.

V dnešní době HW technologií (kterým se nevyhneme), v závislosti na těžebních možnostech stroje, je nutná trvalá přítomnost těžaře (předkacovače), který ovládá směrové kácení.

Rozpracování obnovy

- Přípravná a semenná seč

V semenném roce umísťujeme těžbu do porostů, kde je většinou surový humus, formou přípravné seče. Přibližování vytěženého dříví využíváme ke zranění půdy. Stejně tak na okrajích porostů nebo uvnitř porostů, kde se nedostavil nálet, půdu zraňujeme (dříve ozubenými ježky - táhl koňský potah), dnes poháněnou frézou nesenou na UKT. Fréza má

uplatnění především na svěžích typech náchylných k zabuření, vždy ale u ní hrozí poranění kořenů nebo kořenových náběhů. Časově ji umísťujeme na počátek obnovní doby obvykle v souvislosti se semenným rokem smrku. Obě seče se většinou prolínají a plynule navazují na výchovu porostů předmýtních.

- Clonné okrajové seče

Na předcházející se snažíme plynule navázat clonnou sečí na okraji porostu, případně s další možností použití pro rozčlenění uvnitř větších porostů. Na takto vzniklých obnovních prvcích pracujeme formou silnějších probírek, kdy fáze rozpracování trvá 5-10 let. U svěžích lesních typů může radikálnější varianta způsobit silné zabuření. Na kyselých řadách, kde půdy nezabuření, se smrkový nálet objevuje spontánně na okraji i uvnitř porostu. My jsme tu od toho, abychom do postupu obnovy vnesli systém.

- Uvolňovací seče

Po objevení náletu smrku pracujeme s uvolňovací sečí. Zakmenění nenecháme zpravidla poklesnout pod 0,7. Snažíme se přísně vybírat nejlepší jedince s podílem cenných sortimentů. Tito jedinci musí zůstat ušetřeni poškození při vyklízení ostatních stromů. Při vyznačování uvolňovací seče pokračujeme zároveň sečí přípravnou do hloubky porostu cca 25-30 m a současně provádíme jednotlivý výběr po celé ploše uvnitř porostu se zaměřením na uvolnění korun buku a jedle. Zajistíme tím postupné prosvětlení porostu od jeho okrajů do hloubky. Současně s tím řešíme podle potřeby propojování námi představených skupin a již dříve umístěných kotlíků a vytvoření další linie pro vlastní obnovu. U starších kotlíků (velikost cca 0,05 ha), které jsou nyní ve stáří 40 - 50 let a nebyly ještě uvolňovány, musíme postupovat velmi obezřetně. Představené skupiny a kotlíky byly v té době zalesňovány kromě buku a jedle bělokoré i douglaskou, jedlí obrovskou, javorem, jasanem někde i jilmem. Neuvolňované skupiny všech dřevin mají vysoký stíhlostní koeficient. Proto se při uvolňování nejdříve zaměříme na mateřský porost po obvodě kotlíku (má jednostranně hluboce zavěšené koruny) a částečně i na horní etáž pokud nad kotlíkem je. Vyklízet tyto jedince mateřského porostu je vždy velmi náročné. Se zásahem je nutné se opakovaně vrátit k těmto skupinám v kratších intervalech, než je zcela uvolníme. Ale měli bychom se vyvarovat jednorázového vyklízení. Potom hrozí vysoké nebezpečí zničení mokřým sněhem a v některých případech po jarním olistění i nebezpečí zničení deštěm.

- Domýtné seče

Vyklízení horní etáže je závislé na obnovní době, současně přihlížíme k přírůstu mateřského porostu a potřebě uvolnění podsady a nárostu. Při domýcení vhodnou kombinací seče uvolňovací a přípravné vytvoříme optimální střešovité zápoj nárostu z okraje dovnitř porostu, stejně u podsadeb kde nárost smrku navazuje. Lesní hospodář se musí vyvarovat ukvapeného a razantního postupu v tomto období. Nesmí zapomenout na zásah do hloubky porostu. Nesmí domýtit mateřský porost na samé hranici existujícího nárostu, aby nedošlo k přetržení souvislé přirozené obnovy.

Při předání pracoviště musí technický personál lesní správy (revírník) zřetelně vyznačit přibližovací linie, vysvětlit zástupci dodavatele svoje požadavky na provedení těžby, směrové kácení, technologii přibližování, případně optimální délku přibližovaného dříví a likvidaci klestu.

U převládajících hospodářských souborů 531, 551, 571 je délka obmýti 120 let a délka obnovní doby 40 let. Tyto soubory převládají i v hospodářském souboru 8541 genová základna, kde je obmýti posunuto na 140 let při délce obnovní doby 40 let.

V našich smrkových porostech se jednotlivě vyskytují buky, lokálně i jedle bělokorá. Těžebními zásahy pro uvolnění korun těchto jedinců se snažíme podpořit fruktifikaci a tím zastoupení MZD přirozenou cestou. Na několika lokalitách se nám i toto poměrně daří (Markvarec, Barborka, Johanka, Švejbory, Těchobuz, Rousínov a Čeřínek). Umělou obnovu buku a jedle bělokoré realizujeme převážně podsadbami ale i výsadbou do předsunutých obnovních prvků (formou pruhové clonné seče nebo náseku). Šířka předsunutých skupin se pohybuje od 25 do 30 m a velikost 0,15 - 0,20 ha, někdy dle místních podmínek terénních a prostorových může být i 0,10 ha. Šířka u většiny skupin nepřesahuje 25 m, a to s ohledem na pozdější vyklízení horní etáže. Koruny jedinců horní etáže jsou hluboké a široké. S větší šířkou předsunutých skupin by docházelo při uvolňování k jejich poškození. Pokud předsunutými skupinami případně náletem nezajistíme předepsané % MZD, ojedinele je doplňujeme odrostky, většinou souběžně s uvolněnou stěnou mateřského porostu. Okolní nárost SM by neměl přesáhnout výšku 0,5 m. Při dostatku světla mezery doplňujeme odrostky douglasky vyzvedávané z oplocenek, případně přesazujeme smrkové sazenice z náletu nebo smrkové odrostky.

Výchova bukových porostů

Abychom podsadby BK zdárně dovedli k zajištění je nutné někdy hlavní dřevinu při prvním zásahu tlumit. To v případech, kdy se při vkládání těchto skupin nebo následně objevilo přirozené zmlazení smrku a má snahu přesáhnout jedince buku.

Při prořezávkách se negativním výběrem zaměřujeme na odstraňování obrostlíků v úrovni a předrostlíků a zdravotně závadných jedinců. Zásadně nezasahujeme do podúrovně (houština má zůstat houštinou). Zajistíme rozčlenění. Pokud je ve smrkovém nárostu přimíšen jednotlivě buk, případně jiná dřevina automaticky ji podpoříme.

Takovéto zásahy nejsou patrné ve starších skupinách, spíše pravý opak, protože bukové kotlíky byly vychovány jako smrk.

Při provádění prvních probírek postupujeme jako u prořezávek, odstraňujeme tvarově a zdravotně nevhodné jedince v úrovni a nadúrovni, do podúrovně nezasahujeme.

V probírkách přes 40 let uplatňujeme úrovnový kladný výběr odstraněním jedinců, jejichž koruny utlačují námi vybrané cílové stromy.

Literatura:

Lesní hospodářský plán LHC Pelhřimov 2010 -2019.

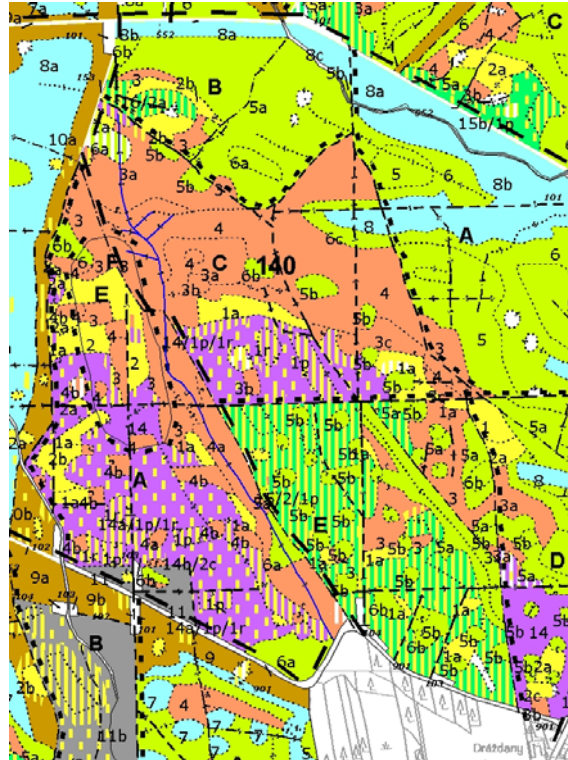
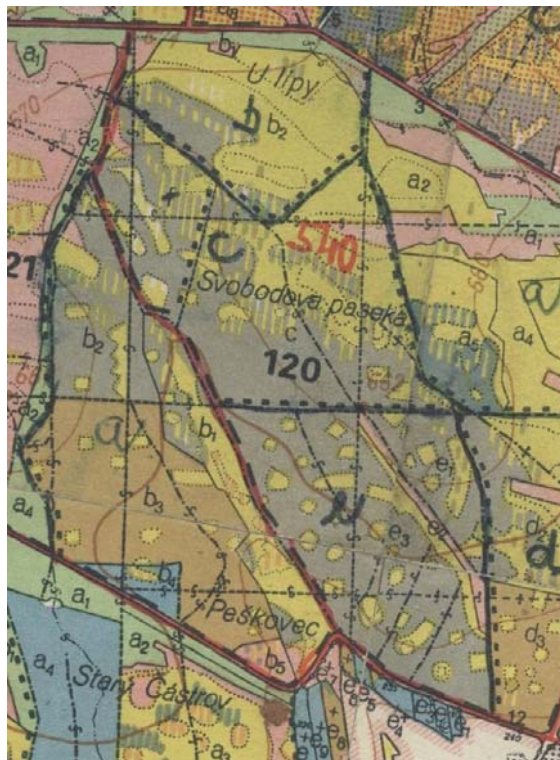
LČR - Program trvale udržitelného hospodaření v lesích.

1. ukázka – Výrazná diferenciacie porostu vlivem dlouhodobého obnovního postupu

140E – výměra 14,42 ha, dominantní LT 5K2, hospodářský soubor 8541 (genová základna)

Dílec na mírném jižním suchém svahu. Genofond SM. Značný vrškový polom.

Skupina	dřevina	podíl	výška	zásoba	Popis skupiny
1a (6 let, 0,57 ha)	MD	2	2	0	Smrkový nálet po těžbě, věkově diferencovaný. Zakmenění 10/9. Prořezávka.
	SM	98	1	0	
3 (26 let, 1,91 ha)	BK	2	13	4	SM a MD tyčkovina až tyčovina s věkovým rozpětím 22-35 let, zakmenění 10/9. Vtroušeně BR. Probírka
	MD	20	11	49	
	SM	78	8	125	
5a (50 let, 2,13 ha)	MD	5	22	34	SM tyčovina s příměsí MD. Probírka. Ve V části LT 601
	SM	95	21	660	
5b (42 let, 1,73 ha)	BK	83	16	224	25 kotlíků s převahou BK. Probírka
	DG	2	20	10	
	JD	5	14	17	
	SM	5	16	18	
	VJ	5	20	22	
6b (60 let, 0,41 ha)	BK	80	21	184	25 kotlíků s převahou BK a příměsí dalších dřevin.
	DG	2	23	7	
	KL	2	24	6	
	LP	2	22	5	
	SM	14	20	43	
15/2/1p (150 let, 7,53 ha)	MD	4	35	198	Bonitnější uvolněná SM kmenovina na části se spodní etáží a BK podsadbou ve 2 oplocenkách. TO: Přicloučení a domýcení nad podsadbami, propojení kotlíků. Výběrový MD. MZD zastoupeny v podsadbách a kotlicích, na ploše i přirozené zmlazení SM
	SM	96	32	5 073	

Výřezy z porostních map z roku 1973 a 2010

Lesnická evidence 140E

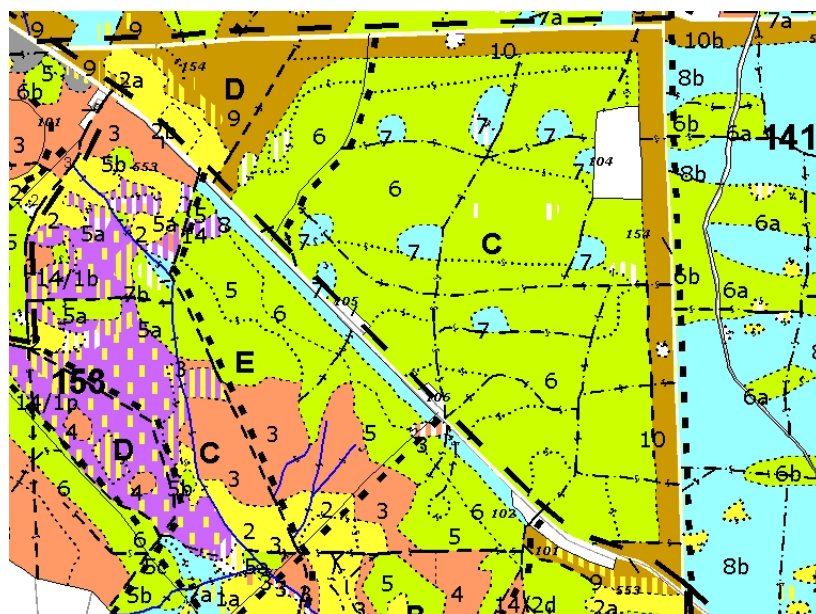
Rok	Činnost	m ³	Plocha
11/2000	MÚ	126	
1,10/2001	MÚ	275	
9/2002	MÚ	170	
2/2003	MÚ	110	
10/2003	Podsadba		0,26 ha (BK)
1/2005	MÚ	190	

2. ukázka – Ukončená částečná přeměna porostů kotlíkovou sečí

141C – výměra 21,41 ha, dominantní LT 5B3, hospodářský soubor 8541 (genová základna)

Zvlněná, suchá, bohatší plošina, pouze SZ část vlhká až zamokřelá. Předmýtní bonitní skupiny, jednotlivě prolomený zápoj.

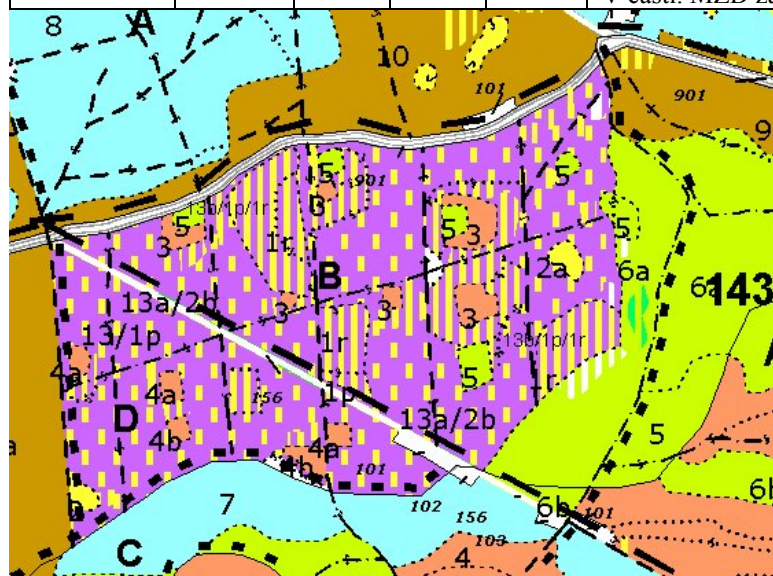
Skupina	dřevina	podíl	výška	zásoba	Popis skupiny
6 (60 let, 16,13 ha)	BK	2	29	123	SM kmenovina s příměsí BK. Věková diferenciacie 52-67 let. Výškové rozpětí u SM 26-30 m. Zakmenění 10/9. vtroušen BR, MD. Na části LT 5S1. Probírka.
	SM	98	28	7987	
7 (69 let, 1,10 ha)	BK	35	32	140	Devět částí nestejnověké (60-80 let) listnaté, místy rozvolněné kmenoviny. Na části LT 5H1
	JS	20	30	55	
	JV	10	31	38	
	LP	35	32	140	
10 (91 let, 2,81 ha)	SM	100	32	1742	Pruh bonitnější, mírně uvolněné kmenoviny. Na části LT 5H1, 5S1

3. ukázka – Obnovní rozpracování porostu skupinovým rozpracováním, využití přirozené obnovy

143B - výměra 11,86 ha, dominantní LT 5H1, hospodářský soubor 8541 (8561) (GZ)
Dílec na mírném SZ svahu rozpracovaný kotlíky, ve střední části silně zmlazení.

Skupina	dřevina	podíl	výška	zásoba	Popis skupiny
2a (16 let, 0,08 ha)	BK	100	4	0	BK mlazina. Zakmenění 10/9.
3 (30 let, 0,44 ha)	BK	30	8	6	Tyčkovina v 5 skupinách, výškově rozrůzněná 4-11 m.
	JDO	20	15	20	
	SM	50	7	12	
5 (42 let, 0,41 ha)	BK	85	15	51	BK tyčovina s OL a SM v 6 skupinách. Vtroušen KL
	OL	5	20	3	
	SM	10	16	9	
6a (58 let, 1,92 ha)	BK	2	33	22	SM kmenovina se starým BK. Vtroušena BO. Na části LT 5H1 a 5S1.
	SM	98	27	1003	
6b (58 let, 0,12 ha)	SM	100	27	57	Malá část SM kmenoviny za katastrem.
13a/02b (126 let, 7,44 ha)	BK	1	30	8	SM kmenovina, na části spodní SM etáž. Rezonanční RA. Na části LT 5S1 a 6O1. TO: clonná seč, v části silného náletu SM přiclouit a domýtit. NMD: v podúrovni silný SM nálet.
	KL	1	34	8	
	SM	98	36	6432	
13b/01p/01r (126 let, 0,85 ha)	BK	1	36	4	SM kmenovina s podsadbou JD a BK ve 2 oplocenkách. Vtroušen KL, SM. TO: domýcení nad podsadbami a částečné přiclouit v oplocence ve V části. MZD zastoupeny ve stávajících podsadbách.
	SM	99	36	571	

Lesnická evidence 143B

Rok	Činnost	m ³	Plocha (ha)
4/2000	Podsadba		0,12 ha (JD), 0,15 ha (BK)
9-12/2001	MÚ	163	
3,10/2002	MÚ	200	
11/2002	NT	50	
4/2006	MÚ	140	
2/2007	NT	50	
4-5/2007	Podsadba		0,25 (BK)
3/2009	MÚ	63	
12/2009	PZ		0,24 ha (SM), 0,41 (BK)
2/2010	MÚ	210	

4. ukázka - Obnovní rozpracování porostu, využití přirozené obnovy

829D - výměra 7,54 ha, dominantní LT 5K2, hospodářský soubor 1531

Skupina	dřevina	podíl	výška	zásoba	Popis
1a (6 let, 0,78 ha)	BK	5	1	0	Skupina převážně z přirozeného zmlazení. Věk 4-8 let.
	DG	5	1	0	
	SM	90	1	0	
1b (7 let, 0,44 ha)	BK	90	1	0	Skupina ve dvou částech převážně z přirozeného zmlazení. Vtroušeně MD, DG
	SM	10	0	0	
11 (106 let, 6,32 ha)	BK	6	32	195	Uvolněná kmenovina se skupinkami SM a BK zmlazení. Násek v SZ části, clona ve V a střední části – podpora Sm a BK zmlazení.
	BO	3	30	87	
	MD	1	36	41	
	SM	90	32	3532	

829E - výměra 6,49 ha, dominantní LT 5K2, hospodářský soubor 1531

Skupina	dřevina	podíl	výška	zásoba	Popis
1a (8 let, 0,95 ha)	BK	5	1	0	Skupina převážně z přirozeného zmlazení. Vtr. BR.
	DG	5	1	0	
	SM	90	2	0	
1b (7 let, 0,14 ha)	BK	80	1	0	Skupina z přirozeného zmlazení ve V části. Vtr. SM, MD.
	DG	5	1	0	
	SM	15	1	0	
12 (112 let, 5,40 ha)	BK	4	32	108	Uvolněná kmenovina rozpracovaná přirozenou obnovou SM a BK. Seč clonná a vyklizení náletů.
	BO	1	32	27	
	DG	1	43	45	
	MD	1	35	34	
	SM	93	34	3417	

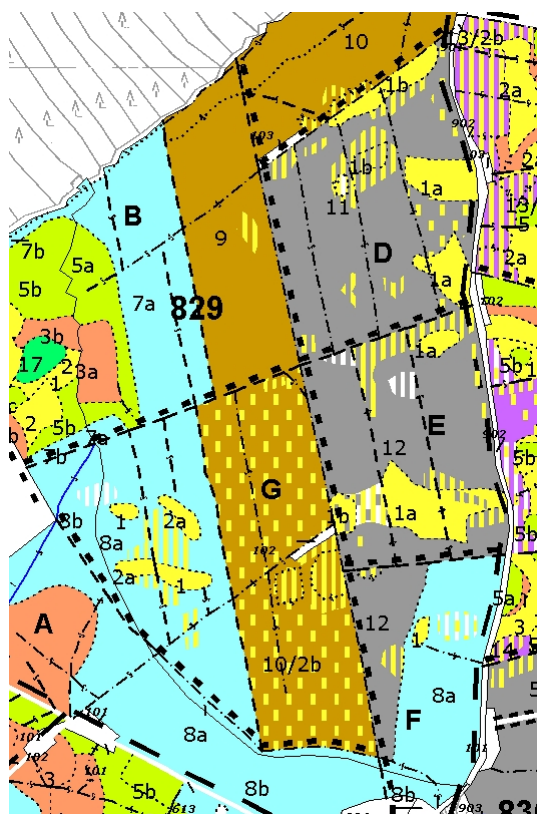
Lesnická evidence

829D

Rok	Činnost	m ³	Plocha
5-7/2000	PÚ proclonění	255	
12/2005	Pz pod porostem		0,60 ha (BK)
1/2006	MÚ proclonění	550	Pz SM 0,20 ha
2009	Pz pod porostem		0,16 ha (BK)
9/2002	Podsadb BK		0,15 ha
3/2010	MÚ proclonění	515	
4/2010	Pz SM a BK		Pz SM – 0,16 ha; BK -0,12 ha

829E

Rok	Činnost	m ³	Plocha
1-3/2003	MÚ proclonění	706	
2005	Pz pod porostem		0,40 ha (BK)
2-3/2006	MÚ uvolnění a proclonění	327	
2006	Pz		0,21 ha (SM)
2-3/2010	MÚ uvolnění a proclonění	507	
2010	Pz SM, BK, DG		0,99 ha (SM-0,22; BK-0,69; DG-0,01)

Lokalizace jednotlivých porostních ukázek exkurze PS Bohemica na LS Pelhřimov

Hospodářská historie polesí Drážďany

sepsáno panem Jiřím Soukupem (lesní hospodář na polesí Drážďany v letech 1956-1988)
v roce 2004

Do r.1945 byl tento lesní celek majetkem rodiny barona Geymüllera, kterému byla prokázána kolaborace s Němci a dekretem prezidenta republiky konfiskován a přešel do majetku Československého státu.

Před rokem 1945 byl na polesí Drážďany uplatňován výhradně pasečný způsob se stoletou dobou obmýtní. Obnova vytěžených ploch byla prováděna umělým zalesněním smrkem. Přestože zde byly a jsou i dnes velmi kvalitní porosty nebylo vůbec uvažováno o způsobu přirozené obnovy. Tak vznikly další rozsáhlé porosty smrku, v nichž docházelo k častým kalamitám ať větrem či mniškou (odd.123, místně zvané "Mniškárna") a tyto kalamitní plochy byly opět zalesňovány pouze smrkem. Kolem r. 1930-1935 bylo v několika porostech započato s výsadbou LP, BK, JV, JS ve skupinách nebo na okrajích porostů lesních silniček (dnešní porosty 140 B7, 127 B5, 127 B6 a jiné). Celá tato výsadba uvedených dřevin představovala jen zanedbatelný a nevýznamný podíl zalesnění a netvořila základ přeměny porostů. Zřejmě vlivem válečných let již nebylo v této výsadbě dále pokračováno. V letech 1942-45 docházelo k vysokým těžbám holosečným způsobem. Kapacita školek nestačila vyrobít potřebný počet sazenic, a tak vznikaly značné nezalesněné a vlivem výborných bonit silně zabuřené plochy hlavně třtinou křovištní, která dosahovala výše 150-180 cm. Těchto holin přešlo až do r.1956 více jak 20 ha.

Když v r.1946 převzal tento lesní celek stát, zůstal prakticky bez hospodáře. Protože poslední polesný odešel k ÚHUL, 2 lesníci byli přesunuti na jiné úseky a polesí až do r.1948 bylo spravováno občasnými návštěvami sousedících polesích. Tento stav trval 2 roky a přispěl jen ke zhoršení celkového stavu. V r.1948 přišli na neobsazené úseky 2 lesníci a jeden hospodář z jiné oblasti. V r.1949 však onemocněl TBC a po dlouhodobém léčení se již na polesí nevrátil. Bylo tedy opět přikročeno k systému, který byl již před nástupem nemocného polesného.

Tento stav trval až do r.1952, kdy bylo lesní hospodářství rozděleno na pěstební střediska a těžební obvody, každý se samostatným vedoucím. Toto uspořádání přineslo bohužel jen další zhoršení. Již zmíněné holiny byly zalesňovány 1-2letými sazenicemi sazečem do tzv. hnízd. Bylo zakázáno pěstovat školované sazenice a docházelo dokonce i k tomu, že polesný, který zasel ve školek smrkové semeno ve snaze docílit vhodných sazenic k likvidaci holin, byl zbaven funkčního a výkonnostního ohodnocení a bylo mu nařízeno si je vyhrabat a zrušit.

V r.1956 bylo ukončeno toto rozdělení a ustavena polesí s řízením pěstebních i těžebních prací polesným. Polesí Drážďany mělo výměru 886 ha a v delimitačním protokolu bylo evidováno 92 ha holin, z nichž 22 ha pocházelo z let 1942-44 a z roku 1954-55, kdy došlo k rozsáhlé větrné kalamitě ve starých proředěných a probuřených porostech (dnešní 127 B, 125 D, 136 B). Na polesí byly 2 školky, z nichž 1 byla zcela prázdná a další o výměře 0,44 ha byly sazenice habru, olše a jeřábu!!! Na celém polesí se nenašel jediný ar přirozené obnovy, ani porost za tímto účelem připravený.

Taková byla situace na počátku r.1956. Staré zabuřené holiny, na kterých nebyl upraven ani vodní režim, prázdné školky, jako zaměstnanci převážně lesozemědělci, polesí bez mechanizace a pouze s 1 párem koní. Bylo nutno především stanovit naléhavost prací. Jako přednostní byla příprava nejstarších holin a jejich zalesnění. Žádné vhodné sazenice však nebyly k dispozici, a tak po domluvě se sousedními polesími se sadební materiál získával z přirozeného zmlazení. Současně byly založeny další 2 školky, a tím docílena výměra 1,60 ha, postačující na vypěstování dostatečného počtu sazenic všech potřebných dřevin. V těžbě bylo zcela upuštěno od holosečného způsobu hospodaření, bylo přikročeno ve všech vhodných porostech k okrajovému prosvětlení, které ve velmi dobrých bonitách vyžadovalo velmi

opatrný postup. Následovala příprava půdy s cílem přirozené obnovy těchto kvalitních porostů, v nichž se vyskytovala i rezonanční hmota. V přípravě se velmi osvědčil tzv. "ježek" tažený 1 koněm. Nedocházelo k poškození matečných porostů a výsledek byl nad očekávání dobrý. Zde tedy bylo možno mluvit o prvních úspěších. Změnou způsobu hospodaření nepřibývaly plochy umělého zalesnění, bylo docíleno vysokého procenta přirozené obnovy SM, MD a později i JD. Méně úspěšní jsme však byli ve školkařství a to z prostého důvodu, že nebyla potřebná semena BK a JD. Starší JD porosty nerodily, koruny silně prosýchaly a byly oprávněně obavy, že se nevyrovnejší s nárazy povětrnostních škodlivých činitelů. Bylo proto přistoupeno k nahrazování jedle douglaskou a jedlí obrovskou. S těmito dřevinami bylo docíleno velmi dobrých výsledků. Postupně se situace na tomto úseku stabilizovala, jednotlivé porosty se "smířily" s nepříznivými podmínkami a začaly rodit. Totéž je možno říci i o BK, takže dnešní hospodář již nemá problémy, s kterými se musela vyrovnávat naše generace.

V závěru považuji za nutné se zmínit o jedné akci, která měla za následek výrazné poškození mlazin. V r.1972 bylo OV ČMS uloženo do oblasti zavádět nový druh zvěře. Vzhledem k tomu, že tato věc byla velmi nákladná a myslivecká sdružení nebyla schopna tuto garanci převzít, bylo uloženo lesnímu závodu zřídit aklimatizační oboru a celou akci realizovat. Poradcem pro chov byl určen Ing. Lochmann z VÚLHM Strnady. Jím bylo určeno, že nově vysazená zvěř bude muflon. Neuváženým rozhodnutím poradce došlo během několika málo let k vysokým stavům této zvěře (skupiny až 100 ks) a následným značným škodám ohryzem či loupáním. Škody byly v takovém rozsahu, že některé skupiny ve stáří 30-40 let bylo nutno předčasně vytěžit, protože stupeň poškození byl 100%. Stavby byly urychleně snižovány, odstřel povolen i všem ostatním mysliveckým sdružením. Dnešní stav neodpovídá ani kmenovým stavům této zvěře a škody jsou již zanedbatelné.

Postupem času bylo hospodaření na polesí uvedeno do žádoucího stavu a od r.1975 se stalo dokonce exkurzním objektem lesnických škol i návštěv lesníků z Polska, Německa, Francie, Itálie. A jestliže se dnes o výsledky naší práce zajímá i LF MZLU Brno a na polesí našla skupiny, které ji zajímají, mám osobně dobrý pocit, že práce, kterou jsme v letech 1956-1988 se svými spolupracovníky vykonali nebyla zbytečná. Jsem si zároveň vědom, že na úseku přeměn SM monokultur nebylo vykonáno tolik, kolik bylo potřeba. Za daných podmínek se snad ani více udělat nedalo. Jsem však velmi rád, že současný hospodář, který má velmi příznivé pracovní podmínky, se s plnou intenzitou věnuje tomuto potřebnému a naléhavému úkolu. Jsou zakládány velmi zdařilé skupiny JD, BK. Stěny s přirozeným zmlazením jsou prosazovány individuální výsadbou BK s oplocením. Je pracováno systematicky a cílevědomě a současná obmýtní doba 140 let dává předpoklad k vytvoření potřebné skladby lesa.

Text:

Ing. Rudolf Švec; LČR, s.p., LS Pelhřimov
Ing. Jirí Souček, Ph.D., VULHM, v. v. i., VS Opočno

Redakce, technická příprava a tisk:

Přetisk map a publikace dat LHP a LHE se souhlasem LČR, s.p.

Náklad:

80 výtisků

© Copyright 2012